

♦ ST. OLAV ♦

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.
ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 4 - OSLO - TELEFON 23743

INNHold: Da stod Petrus frem — — Veni Sancte Spiritus. — 1833 -- 1933. — Personligeten. — Helg og heim. Pave Pius XI innfører „Katolsk Pressedag“. — Samfølelse og samvirke. — Bokanmeldelse. — Årsberetning for St. Olavs Forbund 1932. — Sogneprest Swietliks grav. — Fra Vikariatet. — Herhjemme — og derute.

RETT + OG + SANNHET

Da stod Petrus frem --

Den første pinse: vår guddommelige Frelser hadde forlatt jorden — hans Kirke var grunnlagt. Dens sakramenter var innstiftet, prestegjerningens vigsel hadde merket apostlenes sjeler, læreembedet var blitt benådet med rett til å «løse og binde». Petrus stod som overhyrde i spissen for den lille hjord.

Men alt dette hvilte ennu i forventning. Det ventet på den lovede Trøster, på Livets ånd — på den Ånd som engang, da verden blev skapt, hadde «svevet over vandene». Den samme stillhet som gikk forut for skapelsens første morgen lå over Kristi verk til stormen kom med tungene av ild: livets nye tegn. Og for alle de som strømmet til apostlene og hørte dem tale sitt eget sprog, stod for første gang Petrus frem — da åpnet alle velsignelsens kilder sig, og med det levende vann døptes 3000 i Jerusalem. Fra Jerusalem gled kildene viden om: apostlene gikk ut og forkynte det glade budskap til alle folk. Først for de, som bodde i landene om Palæstina, siden til grekerne og romerne. Med begeistring, med offervilje og selvfornektelse begynte en misjonsvirksomhet som verden aldri hadde opplevet før. Og alt fra den første lyse pinsedag, da Petrus stod frem — —

Der har vært mørke pinsetider senere — mangen pinse er blitt feiret i jordens dunkle katakomber, i Kollosseums fengsler — blitt feiret under de vantros hån gjennom de skiftende århundrer. I våre dager er pinsen blitt feiret i krigens løpegraver med bror mot bror i hat og bringende hverandre døden istedetfor livet — vi ser den bli feiret i utskielser istedetfor i glede — i ødeleggelse istedetfor i fred.

Står Petrus da frem den dag i dag? Blir han hørt?

Bilene jager langs veiene med tuten og hylen, aeroplanene larmer i luften, maskinene hugger sin enstonige brølende stemme i fabrikkene — slik lyder det om oss. Og mellom oss går kampen for tilværelsen, for den materielle eksistens med stønn og hyl, forbannelser og veklager fra de som ligger under. Menneskestrømmen haster gjennom gatene — stanser den op, er det foran de steder, hvorfra fristerens stemme tilbyr frukter fra kunnskapens tre, slik at vi ikke skal kjenne forskjell på godt og ondt — eller for å lokke oss inn i adspredelsenens hvirvel, så deres dragsug kan trekke oss til bunns, hvor ingen åndens flamme kan nå å lyse op.

Hvor er Petrus nu? Hvor står han frem?

Der, hvor stadig Guds Ånd finnes — i den Kirke som aldri er blitt forlatt av Hellighetens Ånd. I selv de mørkeste tider har store deilige stjerner strålt frem på dens himmel, tendte av pinsens ildtunger. De store helgen-skikkelser har vist oss — og viser oss den dag i dag — hvad Ånden virker i en sjel, som møter Guds nåde med hele sin gode vilje og hvis sinn brenner i kjærlighetens rensende flamme, så alt det ubrukbare fortæres og kun det for Gud velbehagelige blir igjen. Det er den store hvite flokk som vi alle vet om og anroper. Men Petrus står også frem i det stille hos de stille. Hos de som bærer «Kristus i mitt jeg» og som derfor bygger sitt livs kirke på klippen — kun sett av Gud, men ikke av verden. Kun sett av sine åndelige brødre, som venter i fullkommenheten på pilgrimmene her nede. I Kristi kirke brenner stadig tunger av ild. Klarest og sterkest hos de som vier hele sitt liv til et

kall i dens tjeneste — varmt hos alle de troende som ikke alene på søn- og festdager fyller kirkerummet, men som bestreber sig for å la hele sitt daglige liv være «av Guds Nåde til Guds ære.» Og alle disse hører Petri ord, der han taler gjennom sine efterfølgere — alle disse er de helliges samfund, som hver pinse- dag ber:

«Gud, Du som idag har undervist de troendes hjer- ter ved den Helligånds oplysning, gi oss i den samme Ånd å forstå, hvad der er rett — —.»

Pinseklokken kaller til vår Kirkes åpne dør — se de mange som idag søker Åndens eget sakrament! Hver enkelt en verden for sig i Guds øine, like ubegripelig høit elsket, like ubegripelig sterkt søkt av Ham!

Og ut fra Kirken lyder Peters stemme som den lød hin første pinsedag:

«Enhver som påkaller Herrens navn skal bli frelst.»

Veni Sancte Spiritus.

(Umsatt til nynorsk ved —ld).

Heilag ande, ljsets tolk,
send frå himlen til ditt folk
strålar frå ditt kjerleiksveld.

Du som er dei ringes far
kom og fyll dei tome kar,
kom til kvar ei hungrig sjel.

Du er trøystar allerbest,
milde, reine sjelegjest,
du er sælast kvilestad.

Til den trøyttle ro du gjev,
all vår trong du stilla hev,
du som tårun turkar av.

Sæle ljøs, di stråleflo
strøyma lat som eld og glo
ner i djupast hjarterot.

Utan deg er allting tomt,
livet fatigt er og skumt,
men hjå deg er reint og romt.

Broti grein med guddomskraft
reis, og fyll med himmelsaft
folnat lauv på treet ditt.

Dei som såra ligg ved veg —
tak deim kjerleg upp til deg,
miskunnsam dei sjuke læk.

Deim som trur gjev større tru,
skjenk deim dine gåvor sju,
at som sol dei skina kann.

Hjelp at alle, alle må
fagre fram for Herren gå,
lova Gud i livsens land. Amen.

1833 - 1933.

St. Vincensforeningens hundre-års-fest.

En mai-aften i 1833 samledes seks studenter i bladet «Tribune Catholique»s kontor i nærvær av M. Bailly, avisens redaktør. De kom for å iverksette en plan som en av dem, Fréderic Ozanam, hadde utkastet. Ut fra dette møte er vokset de foreninger som nu finnes i alle nasjoner og som omfatter 180,000 brødre av St. Vincenz de Paul. I alle deres sammenkomster jorden over bes der først en bønn — så leses der et stykke av «Kristi efterfølgelse», hvorpå man taler om de fattige familier som skal besøkes og som skal ha hjelp av en eller annen ter med bønn. — Det er interessant at hele dette vidunderlige verk har hatt sin vugge på et katolsk blads kontor, skriver Veuillot i «la Croix». — Men det er ikke så rart, ti alle gode gjerninger og all god presse følger ad forskjellige veier det samme mål: sjelenes velferd og Guds ære. Og foreningen av pressens innflytelse og veldedighetens stille makt er gavnlige for begge. Den kjempende presseman vet at han skal tjene og hjelpe sine brødre — St. Vincenz de Paul's disipler vet, at de skal kjempe mot den religiøse uvitenhet. I den nyere tid er de begge, avisens stridsmenn og de fattiges besøkere, arvtagere av fortidens riddere, som drog i felten mot de vantro og beskyttet de ulykkelige — ti da Pius XI en dag mottok en del St. Vincenspilegrimer kalte han dem: «næstekjærlighetens riddere», og man har betegnet den katolske journalist som «den siste rest av ridderskapets ånd».

Og ridderlig er nettop St. Vincensforeningens ferd — stille og ubemerket søker de å hjelpe materielt og moralsk hvor det trenges. Alltid prøver de på å skåne og verne om den nødlidendes æresfølelse — deres første mål er å få den som skal hjelpes til å føle, at man er som kristen selv takkneimlig over å få hjelpe en medbroder. Det var ut fra en ydmyk sjel at Fréderic Ozanam blev drivkraften i det arbeid som nu omspender hele jorden, og derfor er St. Vincensforeningens 100-års-fest blitt feiret med store kirkelige høitideligheter, fordi de inspireres av næstekjærlighetens skjønneste impuls: *det tjenende.*

PERSONLIGHETEN

Mer og mer vekker de pavelige rundskrivelser oppmerksomhet i kretser, som ikke er katolsk innstillet ellers. De leses med interesse og med en kritikk som vel kan være inngående, men sjelden eller aldri hatsk eller uærbødig. Kun har man ytret en vemodig tvil om nu alle disse formaninger, som skrivelserne slutter med, har nogen som helst virkning. Selv om alle — kristne som ikke-kristne — legger den gode vilje til, så er denne vilje dog et altfor svakt grunnlag å arbeide på, og derfor løper allikevel alle de vakre ord ut i bare fromme og nok så forgjeves ønsker.

Man forutsetter åpenbart at der ikke er noen som helst hjelp i å appellere til menneskehetens gode vilje. Har man ikke annet enn den å bygge på, er alt fruktesløst — menneskesinnene lar sig nu engang ikke forandre eller omskape. Man mener å avhjelpe nøden ad andre veier, ved å undgå å bygge på sinnelagene — det må bli mulig å ordne samfundet automatisk gjennom en rettferdig fordeling av de jordiske goder, en regulering av arbeidet og det økonomiske liv, hvorved man setter en sosial mekanisme i gang som er ganske uavhengig av den enkeltes dårlige eller gode vilje. Ovenikjøpet menes, at — skulde det allikevel vise sig at den gode vilje er uundgåelig som faktor — kunde man vel alltid finne på et eller annet teknisk middel til å fremelske den. De ytre forhold har sin store innflytelse på gemyttene, de befordre eller hemmer, hvad man jo ser på ekteskapets og familielivets stilling i våre dager, som beherskes så sterkt av holignøden og hele den økonomiske misere. Derfor menes der av mange kritikere, at paven først burde angi et middel til å skaffe en sosial og økonomisk god atmosfære — da vilde av sig selv en bedre sinnsinnstilling, bedre moralsk samfunnsfølelse opstå. — Men disse kritikere overser, skriver pater Lippert S. J., at man først må ha den ønskede forandrede sinnsholdning før levevilkårene kan bli bedre. Vi står her foran et kretsløp — men inne i denne håpløse cirkel, som vi beveger oss i, står *personlighetens* problem. Den personlige faktors pedagogiske, psykologiske og religiøse betydning har aldri vært så tydelig som i våre dager. Problemet: personligheten har to sider.

1. Er det mulig å få bort den personlige faktors betydning, altså den personlige gode eller onde viljes medvirken i utformningen av våre levevilkår og undgå den?

2. Er det mulig at vi selv kan ta denne personlige faktor i vår hånd og med en viss sikkerhet bestemme den og innsette den i våre beregninger?

At den personlige faktor kan undværes er grunnprinsippet for den marxistiske samfundsteori. Den er for denne lære ikke annet enn den skjønne idé, hvorved vi avslutter åndelig vår materielle livsbygning. Den russiske bolsjevisme har ført denne lære ut i sin ytterste konsekvens, som kun bekjenner sig til en tro på organisasjons- og produksjonsteknikk. Og dog viser det sig stadig selv der, at denne nye menneskehets-

bygning også hviler på det gode og hjelpende sinnelag, især hos den glødende begeistrede ungdomsskare — en positiv bevarende og fremmende vilje er også her absolutt nødvendig og viser stadig sin nødvendighet.

Altså selv i dette rike, som kun tror på maskiner og teknikk, er den personlige faktor ikke overvunden og drept, men positiv uundverlig — personligheten er også der den fremmende og levende virkelighet. I Tyskland — overalt møter vi det samme — og går vi til den mest abstrakte videnskap og den eksakte teknikk, så ser vi også der, at disse for å fremmes krever den personlige faktors medvirken i form av hengivenhet, saklig interesse, positiv opofrelse.

Men — ligger så mulig ikke denne personlighetens nødvendighet dypere en miljø-teoretikerne tror? Er den ikke noe mer enn bare en matematisk funksjon av klima, ernæring, boligforhold og de ytre omgivelser?

Like fra menneskehetens historie begynte har vi sett, hvorledes de enkelte mennesker under de samme betingelser i sine ytre forhold, dog reagerte helt forskjellig — så at selv i uniform, som ellers er det som gjør menneskene mest ens, dog de enkelte soldaters prestasjoner var så helt forskjellig.

Og når det nu stadig har vist sig og viser sig, at personligheten ikke kan overvinnes av noe *ytre*, men er en virkelig i menneskets indre levende virksomhet — kan det så ikke tenkes at den dog selv i dette indre kunde gripes, kontrolleres og føres?

Skulde den bygge på indre sekresjoner — vi har dog nu så godt et kjenskap til disse, at det var mulig å hemme eller befordre disse sekresjoner ved innsprøitninger, regulering av kosten, operasjon og transplantasjoner — kanskje kan vi komme så langt at vi kan opvekke begeistring med små tabletter, opflamme fantasien til en mektig oppfinnerkraft ved hjelp av ultraviolette stråler, gjøre en embedsmann tro og pålitelig ved en liten innsprøitning!

Ja — kunde vi *det*, da var i virkeligheten personligheten beseiret, fordi den da med teknisk sikkerhet var gitt i vår hånd, og vi i våre laboratorier kunde forordne den i så og så stor dosis.

Mulig er dette en ønskedrøm for vår videnskap, for våre sociologer og politikere, fordi den vilde opfylle det dristigste maktbegjær hos alle de, som ønsker makt fremfor alt — men det vilde samtidig redningsløst gjøre mennesket selv til en maskine i sin montørs hånd. Det vilde bli meget lett å regjere over menneskene eller rettere sagt stille dem i tjeneste for spesielle formål — man vilde aldri behøve å frykte noen revolusjon eller noen sabotasje — de menneskelige maskiner var helt i hendene på de, som forføiet over de nødvendige biologisk-virkosomme injeksjoner. Riktignok vilde i det uhyre maskinrum, som vår jord da blev forvandlet til, ikke opstå noen skapende fornyelse, ingen ny tanke, ingen ny villen, som ikke først var gjennomarbeidet i montørens hjerner. Ti bortskaffelsen av personlighetens faktor vilde jo ikke alene bety overvinnelsen av de hemninger,

som den kunde representere, men også døden for alle nye frembringelser, geniale innfall, intuisjon og inspirasjon, undtagen hos de få, som forestod den biologiske kontroll og rasjonalisering.

Menneskene vilde bli en samling automater — men der vilde ikke i fremtiden være noen som eiet disse automater, for hvem de arbeidet, hvis personlige mål de tjente og som personlig satte dem i gang — for ingen vilde være personligheter etter et par generasjoners forløp. Og tenker man denne tanke og disse følger igjen, vil man straks forstå, at vel kan personligheten ofte være en hindring og være kilde til konflikter og stridigheter, men den er dog vår eneste redning fra den absolutte meningsløshet. Den innebærer ikke alene muligheten for skapende virke og nye tilværelsesformer — den er også den eneste grense som skiller menneskehetens tanker og liv fra det absolutte vanvidd — altså er det innlysende, at man aldri kan utslutte den. Den er selv menneskevesenets u dødelige kjerne, grunn-elementet for alt hvad vi kaller ånd. Og fordi den har sine røtter i det åndelige, er den i hver enkelt person alltid noe nytt, for første gang og for eneste gang opstående. Den er det nyskapende, og derfor også det guddommelige — og man kan hverken fornekte eller bekjempe eller innskrenke den. Ethvert skritt til menneskehetens mekanisering er et skritt der ikke alene fører ut i det bunnløse og umulige, men også bort fra selv livets idé, fra det skapende, fremadskridende, utviklende. Istedet for å søke å svekke den personlige faktor bør vi på alle måter søke å styrke den, men samtidig gi den en retning som fører til alle gavn, til den objektive lykke for oss alle. Selv om den har sitt ut-

spring i den enkelte personlighet, så går den dog langt ut over denne — inn i alle andre og inn i det felles, i Gud. Å gi personligheten denne innstilling, denne retning, er hver enkeltts arbeide med sig selv.

Men selvfølgelig blir den personlige faktor lettet eller tyngt av omverdenens innflytelse, av de fysiske, klimatiske, biologiske og sociale forhold. Innenfor et samvittighetsløst, pliktforglemmende, havesykt, hensynsløst miljø er det meget vanskelig å leve etter kjærlighetens og rettferdighetens fordringer — under trykket av sult og kulde, usikkerhet og ensomhet, trenges en personlig kraft av heltemessige dimensjoner, for å holde sinnet fri for bitterhet og hat, motløshet og fortvilelse. Men man vet også, at av *den*, som får alle sine veier jevnet og alle hjelpemidler stillet til disposisjon, blir der sjelden et sterkt og personlig menneske. Og det er de sterke personligheter tiden trenger nu — de som vil hjelpe menneskeheten nærmere den sanne tilbedelse, *Gud*.

Den sterke og bevisste personlighet har ut fra sitt eget indre gjort mere for andre enn de, som utefra har styrtet løs på menneskeheten for å gjøre den til redskap for et eller annet subjektivt formål. Selv om en slik, som reformator eller diktator tilsynelatende har hatt held med sig, så består heldet ofte i at han har omformet menneskenes tilværelse til en mekanisk eller automatisk leveform. Og det er i virkeligheten ingen lykke — det er å gjøre mennesket fremmed for sitt virkelige vesen. Den som virkelig vil gjøre menneskene noe godt må forsake all maktutfoldelse, alle ytre og indre voldshandlinger, og må fremelske den sedelig utformede personlighet i sig og i sin verden. Og alle de pavelige rundskrivelser er rettet mot dette mål og er derfor ikke utopier.

HELG OG HEIM -

En samtale med mgr. dr. K. Kjelstrup.

Det er kanskje opportunt å innlede dette intervju med mgr. Kjelstrup med en konkret opplysning: inngangen til St. Olavs prestegård er *nu* opad den lille trappe og innad den lille dør til Ullevålsveien — altså *ikke* mer ad Akersveien 5's port. Opplysningen er påkrevet: da vi bega oss over fra St. Olavs nuværende residens i Akersveien 4 og av gammel vane og alderens makelighet vilde forcere den nok så blokkerte sedvanlige inngang, måtte vi sammen med et par-tre andre likeledes-tenkende prestere det fast utrolige i retning av ekvilibristiske øvelser over små og store stener og ned i små og store fallgruper, så vi for ikke å risikere en overanstrengelse av de som utferdiger ulykkesstatistikk-tabellene, hermed meddeler: *der er klar bane inn fra Ullevålsveien til prestegården!*

Men vi kom altså frem med liv og lemmer, block-note og Eversharp i full orden, og elskverdig stiller monsignore Kjelstrup sig, tross sin fast utrolige optatthet, til disposisjon for «St. Olav». Vi vil nemlig gjerne i anledning av den anmeldelse, vi er anmodet om å skrive av den danske katolske sangbok, ha noen uttalelser av

den prest, som mest av alle har beriket *vår* katolske sanglitteratur med sitt forfatterskap, og som har samlet *vår* norske sangbok: «For Helg og Heim».

«Det er selvfølgelig naturlig,» sier monsignore allerførst, «at en norsk sangbok må regne med en langt mindre aksjonsradius både materielt og ideelt enn en sangbok i våre naboland, hvor katolikkenes antall er så meget større. Derfor må den bli både kvantitativt mindre og koncentrere sig meget mer om det spesifikke norske. Mange ting, som det kunde være ønskelig å ha med — f. eks. et melodi-tillegg — måtte vi renonsere på.»

«Tror monsignore, at det faller menneskene heroppe *naturlig* å synge — naturlig å utløse sine stemninger og følelser i sang?»

«Absolutt! Man *vil* gjerne synge — og der synges så altfor lite på våre møter, ved våre foreningssammenkomster o. l. her i Oslo. Som De vet, har jeg erfaring fra mangeårig opphold på andre stasjoner, og dér sang man meget mer enn man gjør her.»

«Har monsignore noen formening om grunnen til dette?»

«Ja — jeg tror at den må dels søkes i at man ikke alltid fra ledende hold har forstått, at det norske folke-lynne *forlanger* sang — og dels i, at man har vært ubeføiet redd for at sang var noe som hørte det sekteriske til og derfor ikke burde ha for bred plass hos oss. Dette er selvfølgelig helt galt — mennesker kommer langt lettere i kontakt med hverandre og føler sig meget mer som hørende sammen, når et møte eller lignende innledes med fellessang. En trosfelle som Lars Eskeland er jo særlig interessert i dette, og på et sted som Hamar var der alltid sang under alle møter. Jeg husker at en kjent skolemann der oppe ofte fremhevet for mig hvorledes sang var uadskillelig forbundet med den nyere ungdomsbevegelse — jeg håper derfor også at sangen må få mer og mer innpass hos *våre* unge.»

«Mener monsignore med sang: *religiøs* sang? Salmer?»

«Jeg mener selvfølgelig all sang — alle sanger hvis grunnsetning faller sammen med *vår* verdensanskuelse. Vi har således så mange skjønne fedrelandssanger med religiøs grunntone — en rik skatt å øse av ved våre sammenkomster. Vi kan så godt utenfor selve kirken, kirkerummet altså, benytte de fleste av våre store dikteres sanger.»

«Den danske katolske sangbok har mange dikt av andre enn katolske forfattere med — —»

«Det har vi også i «Helg og Heim.» De vil finne Blix, Ivar Aasen, Bjørnson, for å nevne noen av de norske som er representert — Grundtvig, Ingemann, Chr. Richardt for å ta noen av de danske. I poesi velder alltid de gamle kilder rikest og sterkest frem — med uimotstæelig kraft. Derfor synger vi katolikker jo også så gjerne sangen: «Norge, hør Din fortid kaller —» for å minne oss selv og våre i troen adskilte brødre om det meget som forbinder oss når vi bare går langt nok tilbake og dypt nok ned. Og nettopp vår nasjonale sangskatt er derfor et av de sterkeste erindrings bånd — derfor må dette styrkes — ikke minst i våre foreninger.»

«Vil Monsignore arbeide for dette?»

«I St. Josefsforeningen er for så vidt arbeidet igang, som vi i den allerede har en forening hvor der synges meget — den har jo til og med sin egen sang: «Vi elsker vår Kirke,» som nu også holder på å bli felles-eie. Forhåpentlig følger de andre foreninger efter — det blir de respektive lederes sak å få løst den latente trang til å synge, som ligger som sagt hos alle nordmenn i selve vårt lynne. I de to katolske sangbøker skulde hjelpemidlene nu være for hånden — —.»

E.

Pave Pius XI innfører „Katolsk Pressedag“.

Efter opdrag fra den hellige Fader har Kardinalstatssekretær Pacelli rettet en skrivelse til presidenten for den italienske «katolske aksjons» centralstyre, kommandør Ciriaci — en skrivelse, som for den katolske presse i Italien kan bli av uoverskuelig betydning.

Skrivelsen påpeker: «den store innflytelse som pressen i våre dager utøver, da den for mange så å si er den eneste åndelige næring de får. Derfor er det en krevende nødvendighet, at dagspressen blir utbygget efter helt kristelige grunnsetninger. Pressen i det hele må utbre de kristne sannheter og belyse dagens spørsmål med de evige prinsipper, som de åpenbarer sig i evangeliene og Kirkens lære og søke å legge all folkeopdragelsen og all fornyelse av det individuelle og sociale liv inn i Kristus-livet».

Paven anerkjenner med takknemlighet hvad den katolske aksjon allerede har ydet på dette område og gleder sig over de «pressedager» som er innført i enkelte bispedømmer med det formål å henlede alles oppmerksomhet på plikten til å understøtte og hjelpe pressen hvor de kan. Den hellige Fader bestemmer derfor nu

på anmodning fra flere biskoper, at denne pressedag skal utstrekkes til å omfatte hele Italien, og skal legges under nevnte centralstyre, som skal arbeide med å gjennomføre den. Tillike anmodes alle biskoper om mest mulig å bistå med dette arbeid, «så at alle katolske blade kan få forøket livskraft og apostolisk virkefelt.»

«Måtte katolikkene ikke lukke øinene for det faktum, at det er deres aviser og tidsskrifter som følger utviklingen, står på vakt for tidens tegn og som skal utfolde det katolske banner og føre det forrest frem i tidens kamper! De dårlige tider virker på hver enkelts økonomiske evne — men allikevel må katolisismens åndelige slagkraft, dens presse, ikke svekkes.

SPAR — MEN SPAR IKKE PÅ DE URIKTIGE STEDER !

Spar ikke når det gjelder det katolske trykte ord, de katolske blader, den katolske bok!

Overvei om utgiftene til dette har den plass i din regnskapsbok som rettelig tilkommer den!

Den katolske presse er i våre dager betydningsfullere enn noensinne.»

Samfølelse og samvirke.

Om de første kristnes nestekjærlighet og samfølelse er det bevart så mangt et vidnesbyrd. Det skjønneste er vel det vi har fra samtidige hedninger: „Se, hvor de elsker hverandre“. Har man under et Rom-besøk hatt den lykke å få ta en tur til en eller annen katakombe — så bestyrkes den besøkende ikke bare i sin egen tro ved blodvidnenes grave og gravskriftene og kalkmaleriene — men han finner bl. a. herunder også de historiske beviser for de første kristnes samfølelse og samvirke. De rike kristne hadde hjerte for de fattige kristne. De fric adelige kvinner tok frigivne slaver tilekte. De kristne støttet hinannen i handel ogandel — de la grunnvollen til et på kristi ånd hvilende kristent samlund — og de var et hjerte og en sjel også i forfølgelser, prøvelser og motgang. Det var Hvite Krist, og Kristi hellige ånd som besjelet menigheten, som lot denne kjærlighetens fellesfølelse herske i alle ting.

I vår tid er masse mennesket likeså egocentrisk innstillet som den hedenske verden i den første kristne tid. „Panem et circenses“ skrek slaver og frigivne på dengang — og kjemper alle om nu. Men vår hellige kirke er den samme klippe i tidens storme som dengang.

Når nutidsmennesket sier: „Ikke Du, bare jeg“, så møter kirkens menn og kvinner op i ord og gjerning med: „Ingen søke sitt eget, men enhver den annens beste.“ Og der hvor ikke kirkens prester, ikke ordenenes brødre og søstre rekke frem, der har legmanns apostolatet sin krevende og betydningsfulle gjerning.

Ingen katolikk er sig selv nok, vi er alle lemmere på Kristi mystiske legeme, Kirken, og trenger til hinannens støtte og hjelp ikke bare åndelig men også materielt. Vi har *lett* for å overlate til styret, formannen og andre ledere å arbeide, mens vi holder oss så pent bare til oss selv. Denne fristelse til åndelig lediggang er i grunn en positivitetens late motstand mot de gode gjerninger blandt oss. Jeg vil nevne noen få nærliggende ting i form av spørsmål.

Når betalte du sist kontingenten for *vårt eget* blad „St. Olav“? eller „St. Olavs barneblad“? Kjøpte du „Kimer I Klokker“ til jul? Er du opmerksom på at de katolske krefter som arbeider i disse publikasjoner må ha og trenger til å få *din* opmuntring? Kjøper du katolsk litteratur, bønnebøker o. a. til fattige, som er ute av stand til å kjøpe? Når gav du sist blomster blomster til *din* kirke, når lot du lese en messe for *dine* kjære døde eller levende? Når var *du* sist venlig og imøtekommende mot en fattig katolsk kristen? Har *du* noengang forskt å skaffe en arbeidsløs katolikk plass?

Har du husket feriekolonien vår?

Når er det forsent å forbedre sig?

Br. Frans.

BOKANMELDELSE

Sangbok for danske katolikker. (Danske Kvinners Katolske Forbund). — Det første, som møter ens blikk, når man åpner denne sangbok, som er tilsendt oss til anmeldelse av Forbundet, er de herlige linjer fra Bjørnsons dikt:

Sangen forener, idet den fortøner,
mislyd og tvil på sin strålende gang:
sangen forener, idet den forsoner,
kamplystne krefter i samstemmig trang:
trangen til skjønnhet, til død, til det rene!
Nogen kan gå på den lyslange bro,
høiere, høiere, frem til det ene,
som ikke åpnes for annet enn tro.

Og dermed er hele bokens grunntone angitt. Det er en bok, som samler på sine blade en stor del av hvad der i Norden er fremkommet av religiøs, nasjonal og lyrisk eller episk diktning, og som klart og tydelig derved viser hvor vårt katolske livssyn som en stille understrøm glider gjennom all *sann* poesi, dets skaper mer eller mindre ubevisst. Lodder en dikter så dypt at han når det objektive sanne, blir hans egen subjektive tro blott som en liten merkelapp, og ingen hindring for andre, som også søker sannheten. Hvad han har kalt sig selv, trodd om sig selv og trodd selv, blir en sak mellem ham og Gud — hvad vi finner hos ham er Sannhetens ånd: den hellige almindelige Kirkes innhold, og dette funn gleder, oppbygger og beriker oss.

Det er en skatt, som er skjenket med denne sangbok, og man må være dens utgivere meget takknemlig for den rummelighet og forståelse de har vist ved dens sammenstilling. Meget av det beste i *nordisk* poesi er kommet med, og den bærer i høi grad preget av den sangkultur som ganske naturlig må finnes i folkehøiskolens hjemstavn — der hvor første gang sangen blev tatt i bruk som et verdifullt pedagogisk hjelpemiddel til å harmonisere sinnene om en felles idé og hvorfra senere bevegelsen gikk ut over hele Norden, heroppe representert av høvdingen *Lars Eskeland*, der som den førende ånd han er, førte først sig selv og gjennom sitt lysende eksempel andre hjem til sannheten, til Moderkirken.

Sangboken er envidere forsynt med et musikk-tillegg som angir de melodier, som må forutsettes ikke å være almindelig kjente. Dette er en meget påkrevet og meget godt gjennomført foranstaltning som betydelig forøker bokens anvendelighet. Vi må anbefale varmt alle foreninger og enkeltpersoner å anskaffe den — den fåes gjennom frk. *Ulla Andersen*, Vesterbrogt. 18, IV, København — men det sier sig selv, at den må betraktes som et *supplement* til vår egen «Sangbok for Helg og Heim», som for noen år siden utkom på St. Olavs Forbunds Forlag, samlet av mgr. Kjelstrup. I denne finnes de sanger, som i *særlig* grad er blitt oss norske katolikker kjente og kjære, men som ikke er nådd ut over landets grenser — hvad utelukkende er vår *egen* skyld, ikke sangenes. Vi bringer i dette nummer av «St. Olav» et intervju med vår ypperlige katolske salmedikter, mgr. *Kjelstrup* selv, hvor han kommer inn på dette med at vi her - og med *her* tenkes særlig på Oslo - synger for lite. Kunde nu flere føle sig fristet til å stifte et nøiere be-

kjentskap både med «for Helg og Heim» og den danske sangbok, vilde automatisk med dette følge, at man om-satte det teoretiske kjennskap til ordene til praktisk handling: *man sang. Og da —:*

«Se de trekker i flokk disse sagnrike svaner,
som sang våre drømmer over våben og plog,
over Danmarks sletter og Islands vulkaner
og Norges høifjell og Sveriges skog.

Denne drøm om å seire og stå blandt de første
og rankes mot himlen med vårfriske skudd,
ved å samle den kraft, som kan makte det største,
hos de folk, som fikk tonen som gave fra Gud.»

E. D.-V.

Årsberetning for St. Olavs Forbund 1932.

Centralstyret i 1932 har bestått av: Herr N. Parmann, formann, fru Bonnevie, kasserer og herr H. L. Barra, sekretær, og for Syd-Norges kirkedistrikt: Mgr. Dr. K. Kjelstrup, Mgr. H. Irgens, sogneprest Reckten-wald, frk. S. Boe, frk. M. Knudtson, herr A. Kollerud og herr A. Bjørnstad med herr E. Berrum, frk. Borch og herr C. W. Lund som suppleanter. For Mellem-Norges kirkedistrikt: Pater Witte med pater Lutz som suppleant og for Nord-Norges kirkedistrikt: Pater Starke med pastor Dr. Gorissen som suppleant.

I årets løp er avholdt 2 styremøter (i oktober 1932 og mars 1933).

Fra lokalforeningene og menighetene er der innkommet i alt kr. 1679.65, inklusiv kirkekollekten, mot ifjor kr. 1847.24, d. v. s. en nedgang på 8½ pct.

Medlemstallet var ved årsskiftet 316 fordelt på 9 foreninger, fra 2 foreninger mangler opgaver. Avgangen var 20 og tilgangen 39 medlemmer, d. v. s. en nettotilvekst på 19 medlemmer. Dette skyldes Trondheims gode eksempel, idet de derværende søstre er innmeldt som medlemmer.

På vårt forlag er i årets løp utkommet særtrykk av Pater Lutz's artikkel i «St. Olav»: «Hvad har Luther å gi oss».

Enn videre er der trykt nye oplag a 5000 av Mgr. Kjelstrups småskrifter «Fra Protestantisme til Moderkirken» og «Hvem skal fortolke Bibelen». Disse skrifter blir som bekjent utdelt gratis og vi har siden de blev ferdige fra trykkeriet utsendt henholdsvis 1880 og 1970 eksemplarer. Av de øvrige småskrifter, «Er det hederlig», «Kirken og Bibelen» og «Kyrkja og Bibel» har vi i årets løp utsendt 2120 eksemplarer, vesentlig efter spesielle rekvisisjoner fra sogneprestene.

I anledning Norem—Steinsvik-saken i høst blev ut-sendt Pastor Krijn's bok «Avsløringer av umoralen i den katolske Kirke», i alt 673 eksemplarer til landets samtlige lutherske prester.

Til landets bokhandlere er fra vår kommisjonær ekspedert efter rekvisisjonen 367 eksemplarer av våre forskjellige publikasjoner.

Som foredragsholder har Pater Lutz besøkt Halden, Fredrikstad, Tønsberg og Hamar. Herr Carl P. Wrigth Oslo og Fredrikstad.

Ved den Eucharistiske kongress i Kjøbenhavn var forbundet representert ved d'herrer Leo Müller og Barra. — St. Olavs Forbundets regnskap må dessverre grunnet plassmangel utstå til næste nummer.

Sogneprest Swietliks grab.

Med takk mottatt:

Fra forrige liste	kr. 315.00
Oslo: St. Josefs forening	» 25.00
Oslo: P. U.	» 25.00
Horten: J. M.	» 10.00
Hammerfest: N. N.	» 5.00
Mo i Ranen: F. B.	» 10.00
Oslo: J. S. T.	» 10.00
Trondheim: S. E. S.	» 10.00
Drammen: K. K. forening	» 25.00

Kr. 435.00

Bidrag mottas fremdeles av sogneprest Aug. Rottier, Drammen.

Liste for innsamling til vår feriekoloni.

S. U.	kr. 400.00
Gerd	» 50.00
Fam. Weis senior	» 10.00

Barnene bes innmeldt til mgr. dr. Kjelstrup, St. Olav, og sogneprest E. Laudy, St. Halvard, snarest.

Fra Vikariatet.

Der gjøres opmerksom på at til de foreskrevne bønner efter den stille messe må der i fremtiden kun brukes de nye formularer. Således blir ordet «søte» i «Hil dig, o dronning,» å erstatte med «blide». Likeså i «jeg tror på Gud Fader» ordet «helvede» med «dødsriket» og ordet «igjenkomme» med «komme igjen».

Herhjemme: —

Vi henleder opmerksomheten på den aften til inntekt for «Utdannelsesfondet for katolsk ungdom» som avholdes torsdag 8. juni i St. Sunnivaskolens gymnastikksal. Fru Paula Messels navn borger jo for at det blir en både lærende og fornøielig stund man får tilbringe i hennes dyktige selskap. Det er det nyeste på ernæringsområdet man stifter bekjentskap med — først teoretisk, senere praktisk, og man ikke alene får smake på fruens produksjon, men kan også bli den lykkelige vinner av de utstilte nydelser. Mens man samtidig støtter en god sak. Altså: alle menn og kvinner frem! — I Akersveien 4 torsdag den 8. juni kl. 8!

OSLO. Kristi Himmelfartsdag avholdtes ved sogneprestene i St. Olav og St. Halvard den høitidelige barnekommunion i forbindelse med høimesse. I St. Olav holdt Hans Høiærverdighet selv festprekenen og talte varmt og inntrengende til barna og menigheten forøvrig om den store lykke og velsignelse for katolske kristne å vite, at vi alltid hadde Frelseren iblandt oss boende i Tabernaklet, og alltid hos Ham kunde finne tilflukt, styrke og håp til å leve livet tross alle dets vanskeligheter og farer.

TRONDHEIM. Kristi Himmelfartsdag var i år en særskilt stor festdag for St. Olavs kirke og hele den katolske menighet i Trondheim, idet høiærv. pater Witte meddelte fermingens hl. sakrament til 7 troende, derav 6 voksne og et barn. Allerede mandag morgen ankom vår overhyrde hertil, og konfirmantene kunde glede sig over samme aften og de 2 påfølgende aftener å samles i kirken for å lytte til hans høiærverdighets foredrag om den Helligånd's virkninger i sjelen. Hver aften avsluttedes med maiandakt og sakramental velsignelse. — Kristi Himmelfartsdag oprant med strålende sol over fjell, by og fjord. Ikke et vindpust rørte trærnes lysegrønne, nyutsprungne blade. Hele naturen åndet fred. Og allikevel kunde denne fred ikke sammenlignes med den fred som møtte en og omsluttet en i St. Olavs vakre, rikt blomstersmykkede kirke. En av konfirmantene skulde samme dag gå til den høitidelige kommunion, og i den anledning stadfestet konfirmanter og menighet sammen med henne sin dåpspakt for sognepresten, pater Toll, som leste den første hellige messe. Mange var de som søkte til Herrens bord den dag. Etter den hl. messe var det fellesfrokost i foreningslokalet, hvor Vår Frue søstre allerede dagen i forveien hadde dekket og pyntet og nu på aller beste måte sørget for alles behov. Etter at frokosten var inntatt, var det tid å gå til høimessen, dagens midtpunkt. Kirken fyltes hurtig og en mengde anderledestroende hadde også innfunnet sig. Høimessen celebreres av høiærv. pater Witte med patrene Toll og Deutsch som diakon og subdiakon. Vår overhyrde grep alle dypt ved sin utlegning av fermingens hl. sakrament. På den første pinsefest var den Helligånd kommet på en synlig måte, som ildtunger dalet den ned over apostlene, og virkningen var momentan. Den Helligånd vilde komme på en annen måte idag. Stille vilde den holde sitt inntog i sjelene, sette et utslettelig preg på dem og nedlegge spiren til et øket åndelig liv. Etter prekenen tok den høitidelige handling sin begynnelse. Under avsyngelsen av *Veni Creator Spiritus* trådte konfirmantene frem foran alteret og knelende på alterets øverste trin mottok de korstegnet med chrisma. Koret sang derefter *Confirma te*, og til slutt mottok alle overhyrdens velsignelse. — Om eftermiddagen samledes man igjen i St. Olavs kirke til sakramentsandakt og takksigelse. Etter andakten var det arrangert en fest i foreningslokalet, som snart blev fylt av menighet og utenforstående venner. Til alles glede hadde også våre avholdte St. Elisabets-søstre funnet veien dit. Alle Trondheims katolikker gledet sig over å få hilse på sin overhyrde, som i den korte tid siden distriktets oprettelse allerede har vunnet alles hjerter og tillit. Tilstede var, foruten sognepresten, også pater Deutsch, rektor ved St. Elisabeths Hospital. Sognepresten hilste alle hjertelig velkommen og uttalte ønsket om at alle vilde finne sig til rette og hygge sig. Så fikk man et par festlige musikk-stykker for klaver, både 2- og 4-hendig. Etter en fellessang fulgte sogneprestens hilsmingstale til høiærv. pater Witte. Sognepresten uttalte alles glede over igjen å se vår kjære overhyrde i vår midte, og endte med en forsikring om at vi alle lydig vilde følge de anordninger vår overhyrde gav oss i Kirkens navn. Alle reiste sig og hurraene runget gjennom salen, som et kraftig bevis på at alle med glede sluttet sig til paterens ord. — Derefter fulgte sang og deklamasjon av skolebarna. Så holdt fru direktør Skarland, som hadde stått fadder ved fermingen, en takketale til høiærverdige Pater Witte fra de fermede. Fruen omtalte at alle de voksne konfirmanter var konvertitter, og som konvertitter var de derfor søkende sjeler. De søker stadig

og mange steder efter sannheten, inntil de finner den i den katolske Kirke. Men deres søkning ophører ennå ikke. Nu søker de ikke lenger efter sannheten, for den har de jo funnet, men de søker å trenge stadig dypere inn i denne. De stanser op ved hjørnesteinene, sakramentene. Vi er alle bundet i stor taknemmelighet til Kirkens presteskap, hvem Gud har betrodde det høie kall å være formidlere av Hans nådegaver. Flere taler fulgte, bl. a. rettet de fermede også en hjertelig takk til sognepresten som hadde samlet dem hver søndag i den siste tid for å undervise dem om fermingens sakrament. Derpå gikk man tilbords og vår Frue Søstre, som hadde hele arrangementet av festen og også besørget den musikalske del av underholdningen, hadde all ære av sitt strev. Det hyggelige samvær fortsatte til sognepresten brøt op og festen var slutt. Og man gikk hjem, et godt minne rikere.

I. R.

STAVANGER. Der var vel glede 17de mai for oss i Stavanger, da man feststemte kom i messen kl. 8 morgen og så at hs. høiærv. biskop Mangers var kommet på besøk. — Etter messen holdt man straks en rådslagning. Der måtte holdes fest! Og da Pastor van der Burg kunde meddele oss at hs. høiærv. intet hadde imot dette, tverimot, blev man enige om å samles i foreningslokalet kl. 8 aften. — Det var en begejstret forsamling som hilste biskopen velkommen da aftenen kom. Først sang man to vers av «Ja, vi elsker», derpå trådte en ung dame av menigheten frem og leste op en versifisert hilsen, direkte efterfulgt av et 3 ganger 3 hurra for hans høiærverdighet. Så gikk man til bords, og det var enestående hvor vakkert der var pyntet på så kort varsel. Alt var holdt i nasjonale farver, ja om det så var blomstene på bordet, så var disse i rødt, hvitt og blått. Pastor van der Burg holdt en kort velkomsttale. Derefter talte biskop Mangers på sin hjertelige og vinnende måte til menigheten. Da festen var besluttet slik i all hast, var der ikke større tid å få arrangert nogen større underholdning. Men den gode stemning festen begynte med holdt like til siste minutt. Der var oplesning og sangunderholdning. Hans høiærv. underholdt sig med hver især, og da man skiltes var der kun en mening, at hyggeligere 17de mai kunde man absolutt ikke hatt. — Festen sluttet med avsyngelsen av «Store Gud, vi lover Dig» og derpå lyste hans høiærverdighet sin biskopelige velsignelse over de tilstedeværende.

n . . .

— og derute:

PAVE PIUS XI I LATERANKIRKEN. Kristi Himmelfartsdag forlot hs. hl. paven for tredje gang Vatikanbyen og for første gang var det blitt bekjentgjort i forveien. Klokken fem minutter over 8 drog kortesjen, som talte fem biler, ut av Vatikanet for å kjøre til Laterankirken. Foran den pavelige bil kjørte en bil med marki Serafini, Vatikanets guvernør, etterpå fulgte vogner med hoffstaten. I selve hs. hl.'s bil befant sig Mgr. Caccia-Dominioni og mgr. Constantini. 24 nobelgardister sluttet kortesjen, som kom til Lateranpalasset noen minutter over 8. En stor menneskemengde hadde samlet sig. Etter at paven hadde besett museet, som han selv har grunnnet, fant den høitidelige messe sted i Laterankirken og avsluttedes med velsignelsen *Urbi et Orbi*, lyst fra loggiaen over en tusentallig skare og gjengitt av 8 høittalere. Klokken 20 minutter over ett kjørte hans Hellighet tilbake til Vatikanet, hilst med øredøvende jubel.